

ЛЕКЦИЯ

В рамките на семинар “История и съвременност”,
на департамент “История”,

на тема

СИЛА И БЕЗСИЛИЕ В ЕВРЕЙСКАТА ИСТОРИЯ

гост-лектор

проф. Дейвид Пикас, от Университета на Аризона, САЩ

(резюме на английски и български език)

New Bulgarian University, 17 April 2008

Power and Powerlessness in Jewish History: [The Lessons of Cultural Survival]

Prof. David Pickus
State University of Arizona

Introduction: the main question

Half humorously, half-seriously, the Jews have been called an “ever dying people.” The hard historical reality behind this is that Jews have suffered

enormous losses through the course of its history. To provide just a few examples, Jewish communal existence has been destroyed:

In 727 and 586 BC Assyrian and Babylonian Empires destroyed the first Jewish kingdom.

In 70 and 132 independent communal Jewish existence was destroyed by the Roman Empire.

In 1215 Jewish life in England was destroyed and the community expelled.

In 1492 Jewish life in Spain was destroyed and the community expelled.

In 1648 a rebellion in the Ukraine, then part of Poland, ravaged Jewish existence there.

The damage done to European Jews by the Nazi and Stalin regimes is irreversible, even if Jewish life in Europe somehow recovers its former numbers.

Still, until now, this “ever dying people” has not only escaped complete destruction, but continues to flourish in difficult conditions. Is there something we can learn from this?

Argument

1) There is no secret to Jewish survival. Both those who celebrate it as a miracle, or denounce it as a sinister plot pay little attention to the complexities of Jewish history. Instead of looking for secrets, it is better to look for long-term continuities.

2) In my opinion, the strongest long-term continuity in Jewish history is their status as a small nation, a minority nation. Of course, the notion of “majority/minority” is a relative concept. Still, the most typical experience for Jews throughout their history is to find themselves smaller and less powerful than their neighbors and to find themselves threatened by the world around them.

3) One of the most helpful ways to understand Jewish history is to look for the degree of power and powerlessness held by the Jewish people, keeping in mind that power in one respect may be weakness in another and vice versa.

Application

1) Jewish history can be divided into four approximate periods:

Ancient: 1300-300 BCE

Classical: 300 BCE-300 CE

Medieval: 300-1800

Modern: 1800 to the present.

In each era, the kind of power and powerlessness changes, but strong continuities in the quality of minority existence endure.

1) In the ancient period, the Jewish people's primary task and achievement was developing an individual sense of mission or purpose. A key advantage this gave the Jews was the capacity to link its religious identity to its struggle for survival (in a viscous, "Darwinian" environment). This gave the Jews an enormous sense of power. But the very thing that strengthened them also weakened them, as Jewish religious and cultural success became tied to the fragile power of Jewish political and military institutions.

2) The creation of the Mishna and Talmud (oral law) by the rabbis or Pharisees solved this problem by allowing Jews to focus on things they could control: their ethical and religious life. This solution created its own problems, particularly the question of how Jews should relate to the outside world.

3) The problem of interaction with the outside world was again "solved" in the medieval period. Through a combination of persecution and exclusion on the part of the non-Jewish world, and self-chosen isolation on the part of Jewish communities, Jewish life looked inward and its traditions lived on, even in the most scattered settlements. Until the totalitarianism of the 20th-century, this was the age when Jews were most vulnerable to persecution.

4) Jewish efforts in the in the modern age revolve are two goals that are sometimes compatible, sometimes not. On the one hand, they seek to reverse the political and social vulnerability of centuries past. On the other hand, they seek to maintain or restore the solidarity and intensity they had when they lived solely among themselves.

The following section will analyze some of the strengths and weakness of modern Jewish identities.

Power and Powerlessness in Modern Jewish History

Modern Jews have attempted to address their problems by through cultural and political means. In the realm of culture, they have tried:

1) *Assimilating into modern culture.* A good example of this is the life and career of Moses Mendelssohn (1729-86). He tried to reconcile Jews with the outside world by making both more “enlightened.” The advantage this gave Jews is that they could participate in valued modern affairs. The disadvantage was that it this made it very hard for Jews to maintain their own identity as Jews.

2) *Rejecting modern culture in the name of “orthodoxy.”* A good example of this is Rabbi Yisrael Mier Kagen or “*Chofetz Chaim*”(1838-1933). Outsiders do not know him, but even today a great many pious Jews deeply revere him because he argued that the modern world must not make Jews change their traditional ways. Figures like this allow Jews to continue to be a self-defining community, but at the cost of isolation, and even a return to medieval conditions.

3) *Redefining Judaism as a culture or civilization.* Modern times have produced great Jewish historians like Heinrich Graetz (1817-91) in Germany and Simon Dubnov (1860-1941) in Eastern Europe. These efforts make it easier for intellectuals to be proud of Judaism, but they also appeal mostly to educated people and do not tell people what to believe.

4) *Celebrating Jews as exceptional people.* Jews sometimes have a reputation for being especially intelligent, and most discussions of Jews in modern times contain a list of “geniuses.” Jews have made very many valuable contributions to the modern world, and recognizing this fact makes Jews more welcome. On the other hand, it is often difficult to see what is Jewish about these contributions.

In the world of politics:

1) *Relying on powerful individuals, usually a minister or millionaire.* A good example of this is the career of Moses Montefiore (1784-1885), British Jew who used his wealth and position to help Jewish causes throughout the world. The Rothschild family is another example. The advantages and disadvantages these figures bring are linked. They are often able to do much good, but they evoke envy and resentment, and are vulnerable themselves, if they fall from power.

2) *Subsuming Jewish interests in a general world wide movement.* The most obvious example is the Jewish presence in socialist and communist parties. The writings of figures like Rosa Luxemburg (1870-1919) make it clear that that they

believed that Jewish problems would be solved in a general revolution. This strategy did not succeed, but is likely to be reintroduced in different ways.

3) *Creating a Jewish State.* Zionism is the most successful Jewish political movement in modern times. The advantages it brings the Jewish people are obvious, and the ongoing warfare in the Middle East makes its disadvantages equally obvious. These two things cannot be separated.

General Conclusions

The idea of “power and powerlessness” is a good way to understand Jewish history, especially if we keep in mind that the terms are relative and linked.

It is also a good way to compare Jewish history with the history of other nations, especially small ones. For instance, a discussion of “Power and Powerlessness in Bulgarian History” would be particularly interesting.

Nothing in this approach tells us *what* we should think or *who* we should admire. For this, we must decide on our own.

* * *

СИЛА И БЕЗСИЛИЕ В ЕВРЕЙСКАТА ИСТОРИЯ

(превод: доц. д-р Р. Генов)

проф. Дейвид Пикъс
Щатски университет на Аризона

Въведение: основният въпрос

Полунашега, полунаистина евреите са наричани “вечно умирация народ”. Суровата историческа действителност, която дава основание за това твърдение е, че евреите са понасяли огромни загуби в хода на своята история. Достатъчно е да се посочат няколко примера когато съществуването на еврейски общности е бивало прекъсвано.

През 727 и 586 г. пр. Хр. ера Асирийската и Вавилонската империя унищожават първото Еврейско царство.

През 70 и 132 г. сл. Хр. ера Римската империя унищожават самостоятелните еврейски общности.

През 1215 г. е прекъснато съществуването на еврейската общност в Англия и тя е прогонена от страната.

През 1492 г. е сложен край на съществуването на еврейската общност в Испания и тя е прогонена от страната.

През 1648 г. едно въстание в Украйна, тогава под полска власт, опустошава еврейските общности там.

Загубите, които понасят еврейските общности от репресиите на нацисткия и сталинисткия режим са непоправими, макар че еврейските общности в Европа да възстановяват впоследствие донейде своята численост.

И все пак, този “вечно умиращ народ” успява да избегне тоталното унищожение и неговите общности продължават да живеят и творят в трудни условия.

Какво поуки бихме могли да извлечем от този опит?

Аргументи:

1) Няма никаква тайна в оцеляването на евреите. Както тези, които го провъзгласяват за някакво чудо, или пък го обявяват за зловещ заговор, пренебрегват цялата сложност на еврейската история.

2) По мое мнение, най-важната страна на продължителната приемственост в историята на евреите се определя от тяхното положение на малък народ, на малцинствен народ. Разбира се, схващането за “мнозинство/малцинство” има доста относителен характер. И все пак, най-характерната страна на историческия опит на евреите е, че те винаги са били по-малочислени и по-слаби от техните съседи и са били заплашени от окръжаващата ги среда.

3) Един от най-плодотворните подходи за разбирането на еврейската история е като разгледаме степените на силата и безсилието, които притежава еврейския народ, като имаме предвид, че силата в едно отношение може да бъде безсилие в друго, и обратно

Постановка на проблема:

1) Еврейската история може да бъде разделена условно на четири периода:

Стара история: от 1300 до 300 г. пр. Хр. е.;

Класическа история: от 300 г. пр. Хр. е. до 300 г. сл. Хр. е.;

Средновековна история: от 300 до 1800 г.;

Модерна история: от 1800 г. до наши дни.

През всяка от тези епохи формата на силата и безсилието се променя, но силната приемственост в качеството на малцинство се запазва.

1) През периода на старата история основната задача и постижение на еврейския народ е да развие чувството за собствена мисия или цел. Това жизнено важно предимство дава

възможностна евреите да свържат религиозната самоличност с борбата за оцеляване (в една задушаваша, “дарвинистка” среда).

2) Създаването на Мишната (устната традиция) и Талмуда (основния източник за законодателство, обичаи и морални ценности на юдаизма) от равините или фарисеите, решава този проблем като позволява на евреите да се съсредоточат върху онези неща, които те могат да контролират – техния етически и религиозен живот. Това решение също създава проблеми, по-специално, как евреите следва да се отнасят към света извън тяхната общност.

3) Проблемът за взаимодействието със света извън тяхната общност отново е “решен” през средновековния период. Чрез съчетаването на преследвания и изолация от страна на нееврейския свят и на избрана самоизолация от страна на еврейските общности, еврейският живот се насочва навътре и неговите традиции се запазват, дори и в най-разпръснатите общности.

4) Усилията на евреите през модерната епоха се въртят около две цели, които понякога са съвместими, понякога не. От една страна те се опитват да преодолеят политическата и социална уязвимост наследена от векове. От друга страна, те държат да запазят или възстановят солидарността и интензивността на отношенията между тях от времената когато са живели затворено.

В следващия раздел ще анализираме силните и слабите страни на модерната еврейска самоличност.

Сила и безсилие в модерната еврейска история

Евреите през модерната епоха опитаха да решат своите проблеми чрез културни и политически средства. В областта на културата те опитаха:

1) *Асимилирането на модерната култура.* Показателен пример в това отношение е животът и кариерата на Мойсей Менделсон (1729-1786). Той се опитва да примири евреите и външния свят като ги направи “по-просветени”. Това дава предимството за участие на евреите в предтижни области на модерния живот. Недостатъкът на това приобщаване се състои в това, че запазването на самоличността на евреите става много трудно.

2) *Отхвърлянето на модерната култура в името на “правоверността”.* В това отношение показателен е примера на равина Исраел Майер Каген или “Шовец Хаим” (1838-1933). Той не е известен извън нееврейските кръгове, но даже сега много набожни евреи благоговеят пред него, защото той твърди, че модерния свят не трябва да принуждава евреите да променят традиционния си живот. Подобни фигури

дават на евреите възможност да бъдат една самоопределяща се общност, но с цената на изолация и даже на връщане към средновековните условия.

3) *Преформулиране на юдаизма като култура или цивилизация.* Модерната епоха даде големи еврейски историци като Хайнрих Грец (1817-1891) в Германия и Симон Дубнов (1860-1941) в Източна Европа. Техните усилия дават основание на интелектуалците да се гордеят с юдаизма, но те имат привлекателност за образованите кръгове и не казват на народа в какво да вярва.

4) *Възхваляването на евреите като изключителен народ.* Евреите понякога имат известността на особено интелигентни и много дискусии за евреите през модерната епоха се съпровждат от списъци на “гении”. Евреите дават множество приноси на модерния свят и признаването на този факт е желателно. От друга страна, трудно е да каже кое точно е еврейското в тези приноси.

В света на политиката:

1) *Осланянето на влиятелни личности, обикновено министри или милионери.* Показателен пример е кариерата на Моузес Монтефиоре (1784-1885), британски евреин, който използва своето богатство и влияние за да помага на еврейски каузи по цял свят. Ротшилдовци са друг пример. Предимствата и недостатъците на такива фигури са взаимно свързани. Те могат вършат много добри дела, но те предизвикват също завист и възмущение, а и самите те са уязвими когато загубят власт и влияние.

2) *Включването на еврейските интереси в големи световни движения.* Най-очевиден е примерът с еврейското участие в социалистическите и комунистическите партии. Съчиненията на фигури Роза Люксембург (1870-1919), са израз на убеждението, че еврейският въпрос може да бъде решен от една всеобща революция. Тази стратегия не успя, но не е изключено тя да се повтори в различни форми.

3) *Създаването на еврейска държава.* Ционизмът е най-успешното еврейско политическо движение на модерната епоха. Предимствата, които той носи на еврейския народ са очевидни, но безкрайната война в Близкия Изток прави неговите недостатъци също тъй очевидни. Двете страни трудно могат да бъдат разделени.

Общи заключения:

Идеята за “силата и безсилието” дава възможност да бъде разбрана еврейската история, особено ако имаме предвид, че тези термини са относителни и са взаимно свързани.

Друг подходящ метод е сравняването на еврейската история с тази на други народи, особено малките. Например,

разискванията по “силата и безсилието” в българската история, биха могли да бъдат особено интересни.

Нищо при един такъв подход може да ни каже *в какво* да вярваме, нито *от кого* да се възхищаваме. Това може да бъде решение, което самите ние вземаме.